
CIJENA 3 DIN.
POŠTARINA PLAĆENA U GOT
OBITELJ
BR. 26
1932

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA.

61. Pretjerana štednja. Od prvoga dana našega braka uveli smo moj muž i ja u našem životu štednju. Bili smo oboje siromašni, kad smo se vjenčali, te smo sebi sami sve morali za kuću nabaviti. Sedam godina smo štedjeli, dok nismo smogli pokućstvo za tri sobe i sve, što nam u kućanstvu treba. Sada štedimo već skoro isto toliko vremena, da uzmognemo i kućicu kupiti. Ne priuščujemo sebi posve ništa, štedimo na odjeći i hrani, ne idemo posve nikuda, ni na kakve zabave, ni u kakvo društvo, uopće gdjegod možemo koji dinar sebi otkinuti, taj ide u banku. Sad su došle poteškoće s ulozima u bankama, pa iako smo u brizi, kako ćemo do svog ušteđenog novca doći, ne prestajemo ni sada s dosadašnjom strogom štednjom. No meni se baš sada, gdje vidim, kako se može desiti, da nam propadne dio ušteđena novca, nameće sve više misao, nije li pretjerano, da već četrnaestu godinu živimo samo za svoju štednju i ni za što drugo. Oboje smo u dobi između tridesete i četrdesete godine. Bog nam je dao samo jedno dijete. Zar u životu svom zbilja ne treba ništa više da tražimo, nego samo na štednju da mislimo? Nismo li u tom pretjerani? Jelka.

62. Glumačko zvanje. Želio bih da postanem glumac, imam za to prirodnu nadarenost. Što je sve potrebno da postignem željeni cilj? o. f. m.

63. Tenis klub. Bavim se sportom i željela bih učiti tenis. Tko bi mi znao preporučiti kakav bolji tenis klub u Zagrebu? Valda.

ODGOVORI.

39. Osamljen (Drugi odgovor). Po svemu izgleda, da je uzrok osamljenosti kod »zabrinutog mladića« sasvim prirodan. Prema tome se mora potražiti i prirodni lijek. Dobar fizički oporavak mnogo će doprinijeti. Pogreška je u osnovi, što se osamljeni podaje sentimentalnim mislima, od kojih nema nimalo koristi i ništa stvarnog. Ozbiljan rad i zaposlenost također je dobar lijek, a k tome dobro društvo. Inače pusto fantaziranje ne može se nikome trajno svidjeti, a osobito ne ženskama. Mnogi misle, da se i današnjoj djevojci sentimentalci sviđaju. To je tek trenutačna simpatija, koja se vrlo lako raspline. Danas žena traži u muškarcu zaštitu u teškim životnim prilikama, a nikako ne voli, da isti s njom kuka. Ženska mnogo realnije misli, a isto traži od muškarca. Dakle više ozbiljnog rada, društva, a manje pustog fantaziranja i nadoći će vrijeme, kad ćete život ispravno pojimati i uzesti, kako vam ga prilike donose. 22-godišnja.

54. Ne podnosi mliječnih jela. Ima ljudi, koji neka jela ne vole od rođenja, a neki tek poslije, jer su im nekom zgodom omrzla i takvima se vrlo teško dade pomoći, jer je sav fizički ustroj neraspoložen da ih prima. Ista stvar može biti sa mliječnim jelima i u tome se ne da pomoći. Ako se jela tek malo ne sviđaju, dobro je prisiliti sebe, te ih uzimati češće, a može se isprva pomiješati ih u maloj količini, tako da se manje osjećaju. Dakako da je to uzaludno, ako se tako jelo ne voli od rođenja. Ako se gospođa može priučiti, neka priređuje jela koja muž voli te da se i ona na njih što više priuči. Na isto sredstvo bila sam i sama upućena, kad drugo nije pomagalo. Lena.

45. Pekar. Teško je tu nešto savjetovati, kad sebi čovjek ne da ništa dokazati. Ako netko sam skrivljuje svoju propast, pa ne će to da uvidi ni onda, kada ga drugi upozore, da bi trebao radi svoje koristi drukčije raditi, doista je teško izaći na kraj. No ako je doista uzrok njegova propadanja neznanje i natražnost, uspjeh će se moći postignuti jedino, ako se taj uzrok eliminira. Ako vi ne možete na nj uplivati, valjda ipak postoji neko od njegovih znanaca, koji mu je blizak i s kojim rado razglaba. Takva osoba će već znati da pronađe način, kako će ga uvjeriti o potrebi novih iskustava i novog načina rada u pekarskom zanatu. Ta će osoba znati i da vašeg nećaka oslobodi fatalizma, koji je doista vrlo poguban i ne donosi u ovom slučaju nikakve koristi.

52. Kako smiju profesori kažnjavati? Stalno je i držim, da nema toga, koji bi mogao poreći, da se ne moraju učenici kažnjavati. Rijetka su djeca, kod kojih se može sve postići i bez ikakve kazne. Ne mislim pod tim teže fizičke kazne, za koje nije nikako dobro, ako ih se mora upotrebiti. Prije je postojala šiba i za srednje škole, a osim toga je bilo i drugih kazna. Fizičke kazne su danas potpuno isključene, ali ostale su druge kao i ta: pripisivanje nenaučenog predmeta po više puta. To sredstvo djeluje i kao kazna, to jest ponižavajući, a usto pomaže, da učenik nenaučeni predmet prepisujući nauči, kad inače radi nemarnosti to nije učinio. To se osobito tiče nemarnih učenika. Dakako da pri tome mora i profesor biti uviđavan te uvjeriti se, da li je đak u mogućnosti da sve kazne izvrši, a za to se moraju pobrinuti i roditelji ili onaj koji se za dijete brine, da ne bi suviše i bezrazložno trpjelo. Što se pak trošenja papira tiče, mora se i radi toga čuvati pretjeranosti, a na to su opet pozvani da pripaze oni koji se za dijete brinu. Otac.

57. Djed i unuk. Djedova samovolja nije nimalo neobična stvar. K tome se redovito pridruži nepovjerenje u mlađe. Zbilja je u tome teško pomoći radi nepovjerenja, kojim se takve osobe ograđuju. Isti je slučaj bio s mojim stricem, kojemu smo bili povjereni ja i sestra. Direktno nagovaranje nije nikako pomoglo, a držim, da će i kod vas biti bez uspjeha. Ja sam bio veoma popustljiv i nastojao svakako, koliko je to bilo moguće, stricu udovoljiti. Pomalo je dobio više povjerenja u mene i ja sam sa slugom zapovijedao, a sluga je dakako više mene slušao. Sigurno bi unuk više uspio, kad bi prema svom djedu bio prema mogućnosti popustljiviji. Za nagovaranje djeda neka se nađe osoba, koja na njega može utjecati, a usto mu se ne mora često dosađivati nagovaranjima, jer će to njegovo nepovjerenje povećati. Filić.

Napomena. Uredništvo je primilo više pitanja, koja se ne mogu uvrstiti, jer nisu od općenitog zanimanja, nego se tiču samo pojedinaca, kao što su ona, u kojima se traže namještenja, ili se nešto prodaje ili kupuje. Sva ta pitanja su takve naravi, da bi po svom sadržaju morala doći u oglasni dio lista i prema tome podležala porezu, koji se na prihod od oglasa mora plaćati.

Slika na omotu:

Đakovačka katedrala

Prigodom njezine 50. godišnjice

Foto Griesbach

BROJ 26 **OBITELJ** GOD IV

U ZAGREBU 26 LIPNJA 1932

RIBAR LJUDI

NAPISAO PAVAO MATIJEVIĆ

Simon i Andrija bili su sinovi siromašnoga ribara Jone, te su od najranije mladosti zasluživali kruh svakidašnji ribarenjem. Nije im to ništa škodilo. Nasuprot! Blagi morski zrak, hladna voda i naporni ribarski posao jačao je njihova tjelesa, a duše njihove za vrijeme bura i oluja upoznavale su i uzljubile Boga svemogućega. Duše su im bile vazda pripravne, da poslušaju glas Gospodnji, baš kao što su njihova tjelesa bila pripravna svaki čas za napor i rad.

DAKOVAČKA STOLNA CRKVA

Andrija je bio blaže naravi i rado je zalazio medu drugove i prijatelje. Osobito je čeznuo za svijetom, otkako se po gorama judejskim pronio glas, da uz obale rijeke Jordana prolazi prorok Ivan, koji poučava o dolasku Mesije, krsti ljude, pa čak tvori i čudesa. Sanjarska njegova duša zanosila se za tim prorokom kao i duše njegovih drugova, koji su čekali novo kraljevstvo i slavu svojega naroda. Cijele večeri znao je Andrija pripovijedati Simonu o tom novom proroku, koji je bio ponos Izraela. Pa i Simon — inače tvrd i opor — raznježio se i sanjarski se zanosio duhom u sretnu budućnost svojega naroda, kad se kraljevstvo izraelsko opet uspostavi, kad nestane tuđinskoga gospodstva i kad izraelski narod opet bude mogao reći, da je slobodan na svome u svojoj domovini.

»Znaš, Simone,« govorio bi mu Andrija, »oko proroka ima više ljudi, nego oko naše mreže riba. Svi ga slušaju i krste se!«

»Gospod neka ga sto put blagoslovi!« divio se Simon.

A Andrija je nastavljao:

»Kad vidim oko proroka mnoštvo, čini mi se, da je i on ribar, ali ribar ljudi, ribar, kojemu se ljudi sami približuju.«

Ta lijepa poredba duboko je uzbudila Simona. On nije pravo ni poznavao sreće na svijetu, jer je on bio samo onda sretan, kad je njegova mreža bila krcata ribom, a sada je zamišljao, kako mora da je to istom divna služba: biti ribar ljudi. Njega, proroka Ivana, slušaju i slijede ljudi. Daleko su Simonove misli lutale i on je zamišljao, kako bi on bio sretan, da je ribar ljudi, pa da znade ljudima govoriti, a ljudi da ga slušaju i slijede...

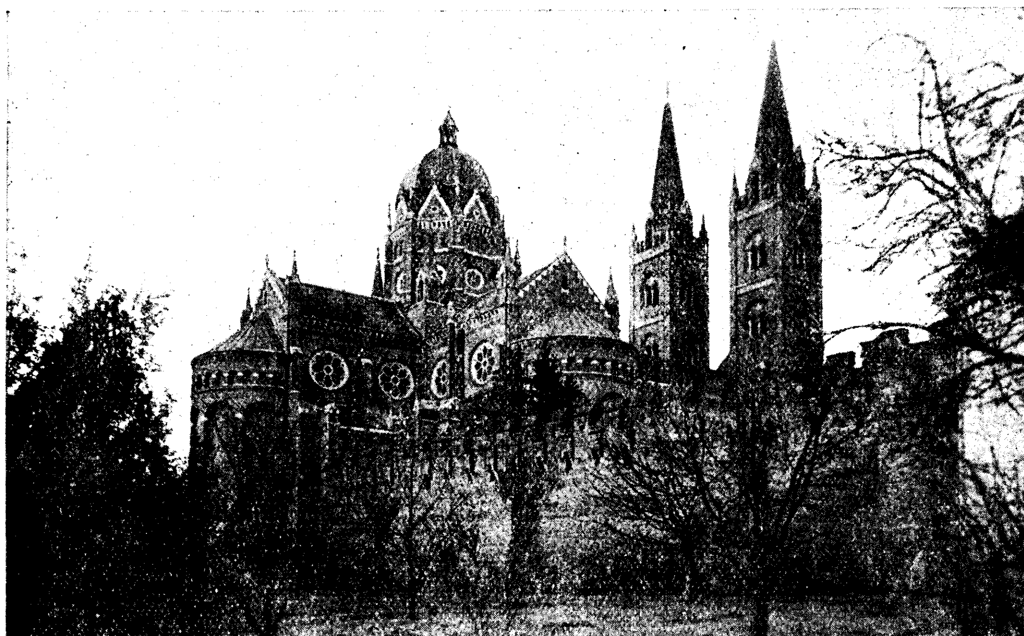
Iz tih misli razabrao se Simon istom tada, kad je pokraj njihove lađice prošao Krist i pogledom svojim zaronio do u dno duša tih dobrih mladića ribara i rekao:

»Pođite za mnom, i učinit ću vas ribarima ljudi!«

Jedan božanski pogled, koji prodire do najskrovitijih zakutaka čovječje duše, i jedan kratak poziv, kojemu nije moguće uskratiti poslušnost, — i oni su bili Kristovi. Oni ostaviše svoje mreže i pođoše za Njim.

»Ti ćeš se zvati Petar, to jest stijena, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju!«

Blago tebi, Simone Petre, sine Jonin!

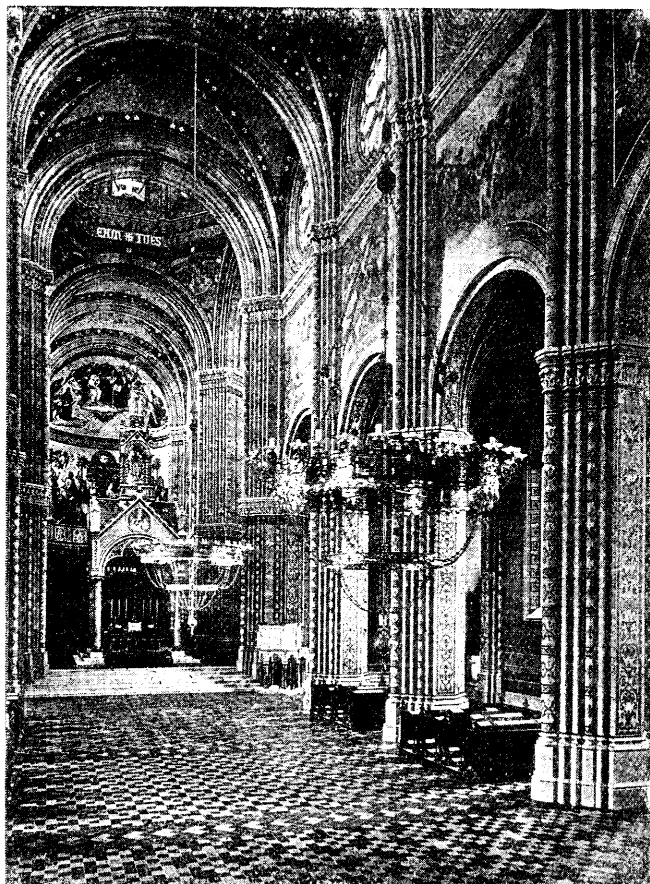

JUŽNA STRANA ĐAKOVAČKE STOLNE CRKVE

Do crkve je stari sredovječni zid

Katedrale ili stolne crkve

Od najdavnijih vremena nailazimo na crkvene spomenike, to jest na takve građevine, u kojima se obavljala služba na čast jednoga ili više poganskih bogova. Takvi hramovi bili su često veoma dragocjeni, te su se načinom izgradnje (stilom) isticali između ostalih kuća i svjetovnih građevina, a mnogi su bili i zlatom urešeni, ako su podignuti u gradovima, u kojima je bilo sjedište (kathedra) državnih ili crkvenih poglavara.

UNUTRAŠNJOST ĐAKOVAČKE STOLNE CRKVE

Tako su i kršćani nakon slobode kršćanskoga vjeroispovijedanja izašli iz podzemnih špilja i katakomba i počeli graditi hramove, koje su u sjedištima svojih biskupa prozvali katedralama ili biskupskim crkvama. Čim je koji narod bio bogatiji, čim je koje stoljeće bilo mirnije, tim su ondje nicale ljepše i bogatije crkve. Tako u Italiji nastadoše glasovite crkve u Veneciji, Firenci i Pizi. Francuzi imadu najglasovitije crkve u Parizu i Reimsu, Englezi u Londonu, Nijemci u Beču, Bambergu i Špajeru. Sve dakako nadvisuje u ljepoti crkava grad Rim, koji je sa svojih 300 crkava, a osobito crkvama sv. Petra i sv. Pavla, nedostiživ. Papina crkva sv. Petra građena je 1506., a nova sv. Pavla je iz g. 1823., te se njima ponosi i Rim i katolička vjera. Njihovo bogatstvo i ljepota je zato nenatkriljiva, jer se u njima redaju uz bogate i umjetničke darove rimskih Papa i velikaša bogati pokloni ruskih careva, turskih sultana i vladara cijeloga svijeta.

Uglavnom bismo mogli sve današnje crkvene građevine podijeliti na dva tipa: istočni i zapadni. Istočni tip, kojim se većinom gradilo na istoku, imade karakteristične okrugle kupole (Carigrad), koje uvijek u sebi imadu i nešto veličanstvenoga i tajanstvenog. Drugi tip zapadnih crkava ima ogromne, duge i visoke lađe (Rim), koje poprečnim ili križnim oblikom omogućuju nutarnji sjaj crkava, u kojima se nalazi uz prostrane lađe kor svećenički i pučki, dok je vanj-

FARAONOVA KĆI NALAZI MALOGA MOJSIJU

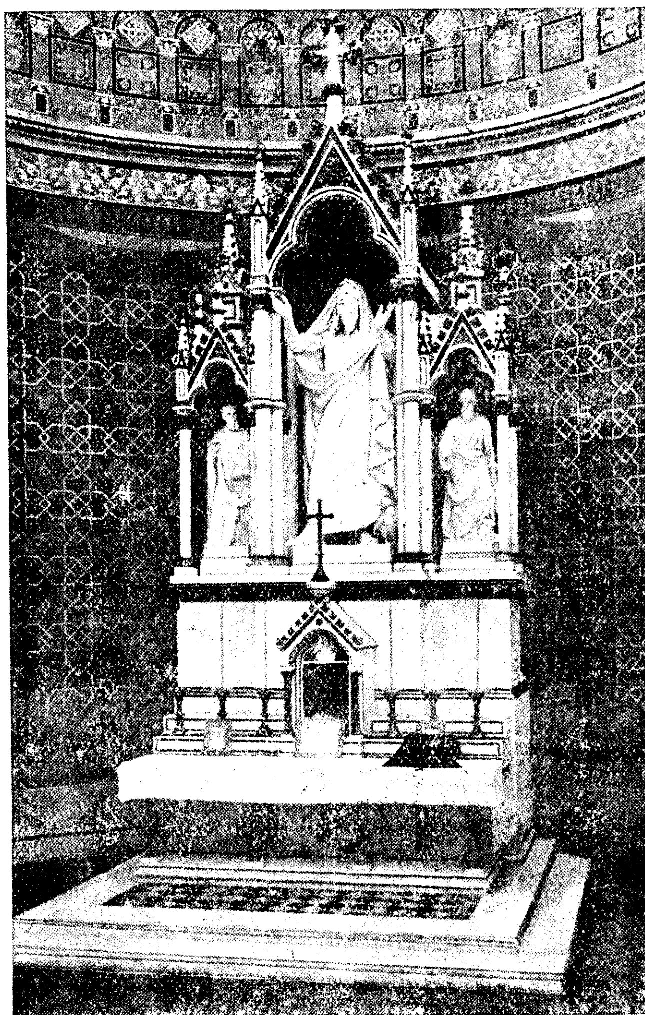

Naslikao u đakovačkoj katedrali Ljudevit Seitz

ština ukrašena visokim tornjevima, koji kao da pokazuju put u nebo.

Među najljepše novije crkve — katedrale ubraja se i biskupska crkva u Đakovu, koja ove godine slavi pedesetu godišnjicu svoga dovršenja i posvećenja. Sagradio ju je glasoviti biskup Štrosmajer, koji je po vatikanskom saboru stekao glas najboljeg govornika, po velikim darovima zagrebačkom sveučilištu i akademiji postao je velikim hrvatskim patriotom, a po svojoj crkvi pročuo se nadaleko kao dobročinitelj i umjetnik. Ta je crkva jedna od najljepših građevina crkvenih, koje su sagrađene u 19. vijeku.

Tko je u ovogodišnjoj »Obitelji« promatrao nacrt nove beogradske katedrale, taj je mogao primijetiti, kako je ona po nacrtu svojem nešto silno i potpuno moderno. Toga se na đakovačkoj katedrali ne će naći, jer ona nosi karakteristike smirenih forma i ustaljenih oblika iz prošlih vjekova, ali je isto tako lijepa kao i moderne crkve, koje istom prokrčuju put u svijet svojim neobičnim oblicima snage i smjelosti.

OLTAR SV. ILIJE

U sredini se vidi kip sv. Ilije, a sa strane kipovi apostola sv. Pavla i sv. Ireneja. Modele za ta tri kipa izradio je rimski kipar Đ. Feuerstein, a u kamenu ih je isklesao bečki vajar Josip Filip

SVETI PETAR I PAVAO

U đakovačkoj stolnoj crkvi naslikao Aleksandar Seitz

NARODNI MOTIVI U ŠTROSMAJEROVOJ KATEDRALI

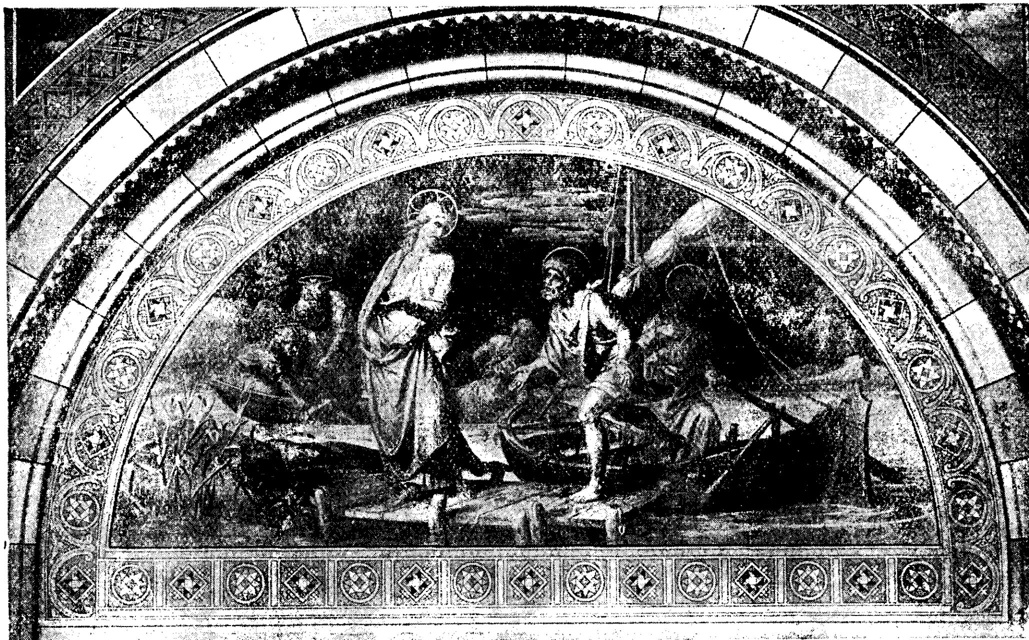
Već sam pogled na đakovačku katedralu odaje nam nešto veličanstvenoga i osebujnoga, nešto evropskoga i specijalno našega. Crkva je naime građena u stilu građevina devetnaestoga vijeka, t. j. u stilu romanskom, te se nad crkvom uzdižu smjelo dva visoka tornja uz mnogo malih ukrasnih tornjića, pa se crkva vidi nadaleko po svoj Đakovštini, a primjećuje se i iz željeznice, koja je kod Vrpolja desetak kilometara udaljena od Đakova. Donji dio crkve, njezin trup, sagrađen je u stilu romanskom, koji zajedno s veličanstvenom kupolom podsjeća na istok Evrope, jer taj se odmah uz Đakovo i Slavoniju prislanja. Sam biskup Štrosmajer je hotimice izabrao ovu građevnu dvojnost, jer je u svojoj crkvi htio sjediniti zapadni (gotski) i istočni (romanski) stil, kao što se u Hrvatskoj dodiruje i sastaje istočna i zapadna Evropa. (Dr Prelog: Štrosmajerova Čitanka). Hrvati dakle imadu od Boga im danu veliku zadaću, da budu spojnica evropskog istoka i zapada nesamo u građevinskom nego i u crkvenom smislu, a njegova crkva sjećat će stoljećima hrvatske katolike na tu veliku misiju. Zato je biskup u crkvi i napisao natpis: »Slavi Božjoj, jedinstvu crkava, slogi i ljubavi naroda svojega!«

Kad stupimo u Štrosmajerovu crkvu, ostajemo zadivljeni već na prvi pogled. Ljepota, sklad i veličajnost ponutrice nas osvaja. Ali još ima nešto, što nam je u crkvi milo i blisko, a to je onaj narodni i pučki duh, koji kao da nam tamo sa svih strana progovara. Raznobojne keramičke pločice poslagane su po podu u lijepe šare, ukrasi po zidovima, a osobito maljarije mnogobrojnih stupova dočaravaju nam narodne boje i šare, kojima se služi hrvatski puk u svojim vezovima i tkanim zastiračima. Sve crte na stupovima izvedene su pravilno, jedne drugima nisu jednake, ali nevješto oko posmatračevo to ne primjećuje, dok ga netko ne upozori.

Unutrašnjost crkve je prostrana, jasna i vedra baš kao slavonsko nebo, puno vedrine i čara i kao otvorena duša slavenske rase. Ta jasnoća je omogućila, da se u crkvi svaka stvar točno nazrijeva u svoj ljepoti: i orgulje i oltari i stupovi — sve. A ujedno je omogućila glasovitim slikarima ocu i sinu Seitz, da na zidovima đakovačke katedrale pribave stoljetnu slavu svojim imenima i da od mnoštva slika Staroga i Novoga Zavjeta stvore kao malu crkvenu galeriju. Ta na njima je prikazana sva biblijska povijest počevši od stvaranja i grijeha prvih ljudi preko Noja, Abrahama i Davida sve do dolaska Spasiteljeva. Tada se opet reda niz novozavjetnih događaja iz Isusova skrovita i javna života, pa iz života Isusovih učenika. Baš u tim slikama i nutarnjem namještaju nalazimo na jake dokaze biskupova domoljublja.

Na slikama nas se neobično doimlje veliki broj lica i tipova slavenskih i upravo napadna množina slavenskih nošnja. Na slikama glasovitih evropskih slikara gledamo mi često velike umjetnike, ali ostajemo hladni, jer na njima opažamo lica njemačka i talijanska, nošnje francusku i švicarsku, ali u Štrosmajerovoj katedrali — sve je naše. Isus, Madona, Marija Mandaljena, snažni Golijat i nježni David jednako nas privlače kao i oni pastiri kod jaslica, jer u svima vidimo ljude, koje svaki dan oko sebe susretamo. Da te slike nisu izgubile ništa od svoje ljepote i vrijednosti poradi slavenskih karakteristika, vidimo naj-

ISUS POZIVA PETRA ZA APOSTOLA

Po Overbecku u đakovačkoj stolnoj crkvi naslikao Ljudevit Seitz

bolje po tome, što je prošlogodišnja velika ilustrovana revija donijela na naslovnom listu prvoga broja sliku Isusova rođenja, preslikanu iz Štrosmajerove katedrale. A baš ona i jest izvađena iz slavonskog svijeta, a pastiri su odjeveni u odijela slavonskih seljaka. Uz tu umjetničku sliku jesu od velike vrijednosti slike svetih triju Kraljeva i Krunisanje Gospino. A i na njema nalazimo Hrvata, Bugara, Srbâ, Slovenaca, Bosanaca, seljakinje iz Slavonije, gajde i čuturu, srp i žitni vijenac, a uz njih samoga biskupa-graditelja, kako kleči i na svilenom jastuku prikazuje svoju crkvu na čast Bogu, za spas svoj i jedinstvo naroda slavenskih. Kod tih slika veoma se rado ustavlja i zadržaje naš priprosti puk, — ta on sebe gleda u tim umjetninama i uživa, što u nebu ima toliki broj Slavena i seljaka i što se naša nošnja i tu nalazi.

Malo je začudno, kako su stranci slikari Seitzi, graditelji Nijemci Roesner i Smit, te ostali umjetnici znali tako duboko proniknuti u slavensku dušu i tako lijepo istaknuti osebine hrvatske. To nam tumače — sada već pokojni — kanonici Pavić i Cepelić u svojoj velikoj knjizi o Štrosmajeru, kad vele, da se svaka sitnica iz katedrale okupala najprije u biskupovu srcu, a onda je tek izvedena i stavljena na svoje mjesto. Napokon ti su umjetnici mjesecima i godinama boravili u Đakovu, te su velikim trudom izvodili i dotjerivali svoja djela prema namjerama i opaskama biskupovima, a za vrijeme svojega dugog boravka naš su narod upoznali i zavoljeli. Mladom Seitzu su na pr. Hrvati toliko omiljeli, da je na slici Gospina krunisanja naslikao sebe i svoje dijete kao patnike Bosance, koje fratar i anđeo uvode u rajsku slavu.

SV. PETAR IDE K ISUSU PO VODI

Po Overbecku u đakovačkoj stolnoj crkvi naslikao Ljudevit Seitz

BISKUP ANTUN AKŠAMOVIĆ NA KRIZMI U GARČINU

SELO GARČIN

Rodno mjesto đakovačkog biskupa Dra Antuna Akšamovića

Na istok od Slav. Broda, između željezničke pruge i obronaka Dilj gore, nalazi se selo Garčn. Sijelo je općine i župe, koja broji 3042 duše, dok sam Garčin ima oko 800 duša. Naokolo sela nalaze se polja, zelene livade i mile zadružne šumice, te selo upravo nestaje u zelenom pejsažu. Selo pripada staroj Granici. Svijet je dosta siromašan, a bavi se stočarstvom i ratarstvom. Narodna nošnja uobičajena je još uvijek osobito kod ženskog svijeta, ali se pomalo uvlači svila i civilni kroj, a narodna košulja viđa se sve rjeđe.

Iz Garčina kao i iz drugih graničarskih sela bilo je uglednih vojničkih časnika, a u zadnje vrijeme je mnogo spominjan Vjekoslav Klaić, hrvatski historičar, koji je rodom iz Garčina. No danas najveći živi Garčinac je dr Antun Akšamović, biskup đakovački, koji već 12 godina upravlja slavnom biskupijom Strosmajerovom. Biskup Akšamović je prije dvije godine skromno proslavio prvu desetgodišnjicu svoga biskupovanja, a zapravo je javna proslava toga decenija prenesena na ovu godinu i spojena s proslavom đakovačke stolne crkve.

Dr A. Akšamović je u teškim prilikama poslijeratnim postao biskupom đakovačkim, ali je i u tim prilikama postao velikim dobročiniteljem hrvatskog naroda, jer je dao 10 milijuna za dječačko sjemenište u Zagrebu, te je uz velikog dobrotvora nadbiskupa Antuna Bauera omogućio da se taj divni zavod osnuje. Biskup Akšamović je veliki dobrotvor pojedinih crkava, škola i društava hrvatskih, pa je svoju darežljivost pokazao i prema rodnom Garčinu. On je za popravak župske crkve poklonio 50.000 Din, za zvona 28.000 Din i beskamatno uzajmio 160.000 Din. U taj plemeniti čin ugledali su se i katolici župe Garčin, te su uz bskupove darove žrtvovali od g. 1925. za župsku crkvu, kuću, zvona i crkvene potrebe preko 400.000 dinara.

ŽUPSKA CRKVA U GARČINU

Na 15. lipnja ove godine bila je sv. krizma u selu Garčinu, te su župnik, župljani i biskup bili ponosni, što su na slavu Božju i diku Garčina toliko pridonijeli.

GARČINSKE DJEVOJKE I ŽENE SA ŽUPNIKOM V. HOLIKOM

FILMSKI SVIJET

BROJ KINEMATOGRAFA U EVROPI.

Prema prošlogodišnjoj statistici ima u cijeloj Evropi 33.870 kinematografa, što znači veliki porast za pet godina, jer ih je 1926. bilo tek 22.425. Broj mjesta u kinematografima je time povećan otprilike za 5,283.186. Dalje su navedeni brojevi kinematografa u pojedinim evropskim zemljama: Engleska: 4.226 kinematografa sa 2,200.000 mjesta; Njemačka 5.267 sa 1,876.000 mjesta; Francuska 4.221 sa 2 milijuna 100.000; Italija 2.800 sa 1,800.000; Rusija 5.200 sa 2 milijuna 200.000; Španjolska 3.000 sa 1,468.750; Švedska 1.182 sa 200.000; Belgija 930 sa 300.000; Mađarska 524 sa 180.000; Rumunjska 568 sa 100.000; Austrija 869 sa 384.000; Poljska 631 sa 203.220; Grčka 230 sa 115.000; Danska 380 sa 80.000; Finska 265 sa 58.000; Nizozemska 236 sa 90.000; Švicarska 305 sa 70 hiljada; Norveška 212 sa 60.000; Bugarska 131 sa 32.500; Albanija 3 sa 1.400; Turska 14 sa 37.000; Portugalska 130 sa 70 hiljada; Luxemburg 16 sa 6.780; Litva 45 sa 9.605 te Monako 7 sa 4.150 mjesta. Jugoslavija ima 240 kinematografa sa 55.000 mjesta.

PROLJEĆE

ROMAN JEDNE OBITELJI
Norveški napisala Sigrid Undset
Prevodi Kruno Krstić (NASTAVAK.)

Morala je sada da se vraća u tami i da vodi djevojčicu. Išla je polagano i pažljivo odgovarala na Lillina pitanja i brbljarije. Bila je divna večer . . . tu u visini zrak je bio hladan i čist, dok je dolje u dolini ležala magla nad rijekom, tvornicama i kućama, na kojima su se sjajila crvena okna. Na jugu iznad šume žarilo se još nebo sumračnom pozlatom, ali je visoko gore već treperila po gdjekoja velika zvijezda . . . Noć će pasti prije, no što stignu doma.

Putem sretoše inženjera Lieda. Činilo se, kao da se veseli, što može još jednom da se oprosti s Lillom.

»Moraš da budeš dobra i pristojna kod gospođe Christiansen . . . ta ti si tatina dobra mala curica, je li, mišiću? Nadam se, da vam ne će biti odviše na teret, gospođo Christiansen! Dakle do viđenja i sretan Božić!«

Dolje na kolodvoru došao im je ususret Torkild. Bio je već kod kuće.

»Kad mi je Agnes rekla, da si već u tri sata otišla od kuće, malko sam se uznemirio. Pobojao sam se, da se nisi možda razboljela.« On je ogrli oko pasa. »Kako si? Dobra večer, Lill! Ti si dakako nježna kao vrhnje, je li curice?«

»Ta znaš . . . dobro mi je kao i uvijek. Hvala ti na cvijeću, Torkilde!« Ona ga zagrli i uvuče svoju ruku uz lagan stisak u njegovu. »Ti si uvijek tako dobar i nježan prema meni . . .«

»Je li ti se svidjelo cvijeće?« upita on veselo.

Držeći se pod ruku išli su prema kući. Lill je trčkarala tamo i amo, čas poskakivala i poigravala držeći Torkilda za ruku, a onda opet bježala da se skliže po jarcima uz cestu.

U blagovaonici bilo je prostrto za dijete u kutu između Roze i Torkilda. Torkild je maloj gošći vezao ubrus oko vrata i podmetnuo joj na stolcu jastučić s divana. Dragao ju je po svijetloj kovrčastoj kosi.

»Je li, Lillice . . . veseliš li se večeri?«

»Ne volim tu juhu,« izjavi Lill, kad joj je Roza ponudila kupusnu juhu. »Ja ne jedem takve stvari.«

»O jest ćeš već. Ovdje kod nas mala djeca jedu sve, što im se ponudi,« reče odlučno Roza.

Na čas se činilo, kao da će Lill udariti u kričanje. Ali dogodilo se sasvim protivno . . . stala je da se smije i kao za pratnju počela lupati žlicom po stolu.

»Ah, pa u vašoj kući i nema djece!«

»Dakako. Zasada imamo tebe.«

»Da, ali vi nemate djece, koja su vaša . . . je li, ujka Torkilde?«

(Nastavak na strani 418.)

D O G A Đ A J I

8. U Francuskoj je parlamenat izglasao povjerenje Herriotovoj vladi sa 390 protiv 152 glasa. — Nova vlada u Rumunjskoj je sastavljena iz članova narodne seljačke stranke.

9. Odbor irskoga senata je proveo izmjenu u tekstu zakona o ukidanju zakletve vjernosti engleskom kralju. — Herriot je pozvao englesku vladu na dogovore o pitanjima, koja će se raspravljati na lozanskoj konferenciji. — Vlada Sjedinjenih Država se izjavila protiv toga, da bi se Njemačkoj potpuno oprostilo plaćanje reparacija. — U Biskri (Alžir) je umrla mlada francuska avijatičarka Lena Bernstein, koja je bila postigla svjetski rekord za ženske letenja u daljinu i trajanja lijeta. — U Beogradu je prvi put proslavljena krsna slava grada Beograda potpuno u stilu katoličkih tjelovskih procesija.

10. U Rumunjskoj je raspušten parlamenat i raspisani novi izbori. — Bivši predsjednik Chilea Juan Esteban Montero, koji je zbačen od nove revolucionarne vlade, otišao je aeroplanom u Argentinu. — U Oslou se sastao međunarodni kongres štampe, na kojemu se raspravljalo najviše o pitanju štampe i svjetskoj depresiji. — Harry Fleischer, koji je bio najviše tražen u vezi sa smrću Lindberghovog sinčića, prijavio se sam vlastima. — U Danskoj je određeno, da se prvi euharistijski kongres u zemlji uopće održi ove godine od 19. do 21. kolovoza u Kopenhagenu. — Na sastanku u Londonu između irskog ministra predsjednika De Valere i britanske vlade De Valera se iznova najodlučnije izjavio za ukidanje prisege vjernosti engleskom kralju.

11. Južnonjemačke države Bavarske, Würtemberg i Baden ustaju otvoreno protiv nove središnje njemačke vlade.

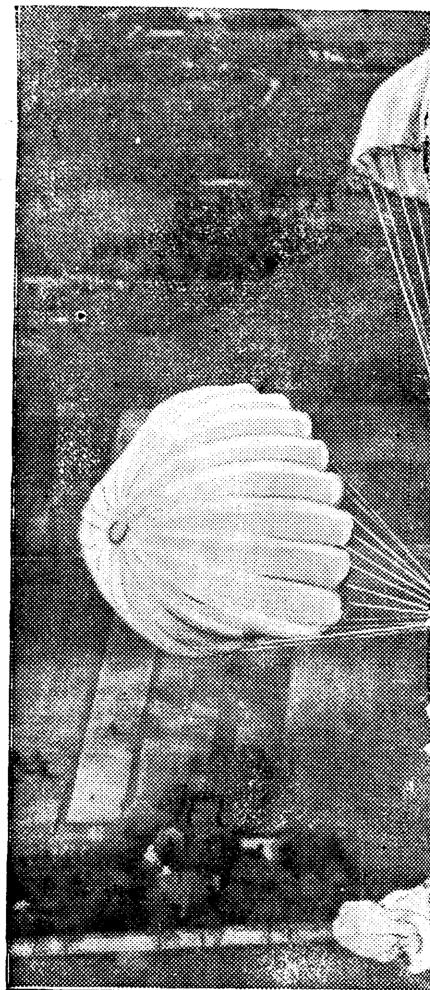
12. Predsjednici vlade Bavarske, Würtemberga i Badena u audijenciji kod Hindenburga oštro protestiraju protiv nedemokratskog političkoga kurza, koji je udaren novom središnjom vladom, te sebi pridržavaju pravo, da rade na svoju ruku, a eventualno i protiv središnje vlade.

13. U Pariz su stigli Macdonald i Simon na dogovor sa francuskom vladom o pitanjima, koja će se raspravljati na konferenciji u Lozani. — Holanđanin Schiperoot je prešao kanal La Manche na jednom posebnom hidrociklu, koji je sam sagradio. Iz Calais-a se uputio u 7 sati jutrom, a u Dover je stigao u 8 navečer. — U Hagu je umrla glasovita glazbenica Janotha. — Bivši abesinski car Ligg Jasu, koji je prije nedjelju dana pobjegao iz zatvora, ponovno je uhapšen. — Proslavljena 700-godišnjica Sv. Antuna Padovanskoga u Padovi i po svem katoličkom svijetu.

14. Macdonald, Herriot i Gibson vijećaju na konferenciji za razoružanje u Ženevi: predviđa se stanka od 10 godina u naoružanju. — Bivši car Vilim otišao prvi put nakon svjetskoga rata iz svoga sjedišta Doorna u Nizozemskoj.

BIVŠI ABESINSKI KRALJ LIDJ JEASSU,
koji je za vrijeme svjetskog rata skinut sa prijestolja i bačen u tamnicu, iza 16 godina robovanja bio je umakao preko granice ali je ponovno 13. lipnja uhapšen i zatvoren

S K O K U D U B I N U S A Č E
Slika je snimljena sa aviona, i

Lijevo:
CARLOS DAVILLA
svrgnuo je staru vladu u Chile-u i preuzeo vlast u svoje ruke, a on je ponovno srušen od pukovnika Grove-a

Desno:
UREĐAJI ZA OBRANU OD BUDUĆEG RATA OTROVNIM PLINOVIMA
Plinske maske na ljudima i životinjama, ispod kojih će moći disati čisti i neotrovni zrak

DAN KATOLIČKE ŠTAMPE

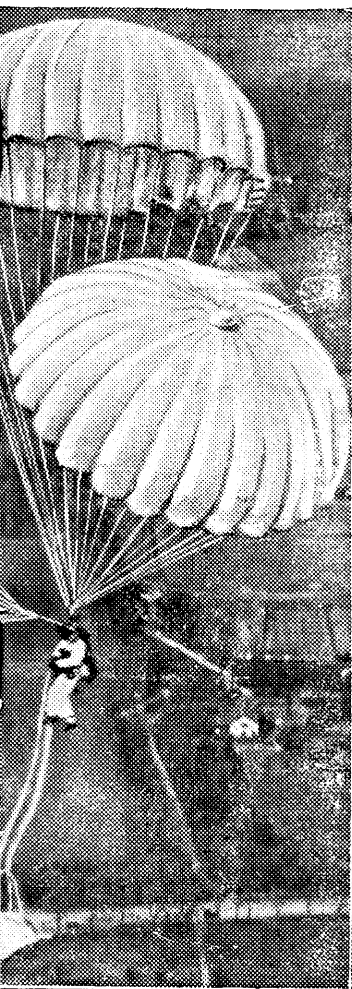
Glavno oružje neprijatelja u borbi protiv Kristova kraljevstva, katoličke crkve i Njegovog zamjenika na zemlji bila je oduvijek osim mača i tamnice pisana riječ, spisi, knjige, rasprave, listovi i uopće štampa. Danas je štampa ostala najjače oružje u borbi. To je otrov, koji truje milijune duša i srdaca. Isto oružje danas nastoje katolici u svim zemljama upotrebljavati u svoje svrhe, da time prijeće zlo, koje neprijatelji Crkve šire.

I kod nas u Zagrebu postoji Pijevo Društvo, kojemu je svrha širenje katoličke štampe. Svake se godine na blagdan prvaka apostola sv. Petra i Pavla u pojedinim mjestima sabiru doprinosi za katoličku štampu kod nas, gdje se također osjeća potreba jačeg organizovanja na tom dosada ne najbolje obrađenom polju.

Ovih dana je izašao 2. broj mjesečnika »Katolička Štampa« u Zagrebu. U njemu je izašao prijegled katoličke štampe kod nas. Imamo samo jedan katolički dnevnik »Hrvatsku Stražu«. Tjednika imade 14, od kojih jedan izlazi na njemačkom jeziku. Jedini ilustrovani tjednik kod nas jest naša »Obitelj«. Znanstvenih listova i revija ima 10, a nabožnih i popularnih mjesečnika ima 22, od kojih jedan izlazi ilustrovan i to »Katolički Svijet« u Sarajevu. Stručnih i staleških glasila imade 5, a usto izlazi jedna književna mjesečna revija »Hrvatska Prosvjeta« i jedan mjesečnik za đake »Luč« i po jedan list za žensku i mušku omladinu. Osim toga izlaze četiri dječja listića, među kojima osobito mjesto zauzima »Mala Mladost« i sedam službenih listova za pojedine biskupije.

Najjača naša književna institucija jest Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima, u kojega nakladi izlaze godišnje po četiri knjige redovnih i izvanrednih izdanja, a s time u vezi Kuća Dobre Štampe, koja izdaje »Knjižnicu Dobrih Romana«, »Knjižnicu Općeg Znanja« i pet časopisa te od najnovijeg vremena knjižnicu »Pučke Pozornice«, u kojoj izlaze birana djela iz naše i svjetske dramske literature za diletante.

Dužnost je svakoga katolika, da po mogućnosti pomaže svoju štampu, bilo da širi katolička izdanja ili da po mogućnosti svaki novčano doprinese, kako ne bi stradala dobra knjiga, koja je temelj naše narodne budućnosti. Istina, da je danas teško stanje, ali svaki katolik, koji i malo drži do svoga uvjerenja, nastojat će barem jednom godišnje, o blagdanu sv. Petra i Pavla, da i manju svotu doprinese. Međutim ima sredstvo, isto tako uspješno i korisno kao i novac, a to je da svaki nastoji i drugoga nagovoriti, da nešto žrtvuje za tako uzvišenu svrhu i učini da i drugi upoznaju vrijednost, koju predstavlja danas, a predstavljati će još više u budućnosti, katolička štampa. To je sveta stvar, te se u toj službi ne mora ničega bojati. Prinosi u korist Katoličke Štampe šalju se na Pijevo Društvo, Zagreb, Martićeva 41, uplatnicom Poštanske Štedionice broj 33.956.

TIRI PADOBRANA

kojega je pilot skočio

U MONOTONIJI ZATVORA MAJESTETIČKI PENZIONIRAC

i ne može nego da se dosađuje. U divljoj mu je pustari dnevni život bio mnogo zanimljiviji

Desno:

STANLEY HAUSNER

startao je iz Amerike put Evrope preko Atlantskog oceana. Kroz 8 dana nije bilo nikakovih vijesti o njemu, pa su smatrali da je nastradao. Međutim ga je iza 8 dana našao na oceanu neki parobrod 650 milja daleko od francuske obale i spasio ga

PROLJEĆE

(Nastavak sa strane 415.)

»Možda ćemo dobaviti jedno, Lill.«

»Zar ćete ga kupiti?« nasmija se ona glasno.

»Dakako. Kupit ćemo ga o novoj godini,« reče Torkild, »samo, ako ne bude preskupo.«

»Djeca su skupa,« reče mudro Lill. »Moja mama i moj tata ne mogu sebi da priušte više djece, kaže mama.« Ona se opet nasmija. »Ali zašto niste već za Božić kupili bebu? Tada bih se ja mogla s njom da igram. Zar su djeca u proljeće jeftinija, ujka Torkilde?«

»Djeca su o Božiću jako skupa,« reče ozbiljno Torkild. On namignu preko stola Rozi, koja je s mladenačkim i nježnim materinskim posmijehom na usnama slušala njihov razgovor. Bilo joj je toplo oko srca od radosti, kad bi on dijete pogladio po kosi.

Kad su već povečerali i ušli u tamni salon, zagrlio je Torkild svoju ženu i ljubio je dugo i žarko... sve dok Roza nije prošaptala:

»Lill... pusti me, Torkilde, dijete sve vidi.« Ona ode do svjetiljke i upali je. Zatim je uzela vazu s hijacintima i pridrža ju neko vrijeme u rukama.

»Znaš li, da sam već mnogo godina željela, da dobijem punu vazu cvjetnih lukovica?«

Torkild se približi k stolu:

»Da, lijepe su. Od koga si ih dobila?«

»Dragi... zar ih nisi ti poslao?« upita začuđeno Roza.

»Ne, ja sam ti poslao mimoze,« reče Torkild.

»Slutila sam. Došle su odjednom dvije kutije. I to iz iste trgovine.«

»Možda se radi o nesporazumku,« reče Torkild. Ona izađe na hodnik da pretraži kutije. Na objema je bilo napisano njeno ime. Ona pogleda malo bolje... u svilenom papiru jedne kutije nalazila se posjetnica: Axel Christiansen, dipl. inženjer, Kristiania.

»Ah, to je Axel poslao,« reče ona radosno iznenađena. »Kako je to lijepo, što mi je poslao cvijeća!«

»Zar je Axel poslao cvijeće?« Torkild je pomagao Rozi da ukloni sa stola knjige i šivaće potrepštine i da položi šalice s kavom.

»Mislim, da bi ti trebao da telefoniraš Axelu i da ga pozoveš, da jednog dana o Božiću dođe k nama,« reče Roza ulijevajući kavu u šalice. »Bio je samo jednom kod nas. Htio si da pozoveš ovamo Lunda i Helsinga... zar ne bi mogao i njega zamoliti, da tada dođe?«

»Dakako, ako ti baš želiš, mogu.«

»Meni je to malo čudno. Tvoj brat je jedan jedini put ovdje bio. Doris nije uopće bila, a ni otac...«

»Istina je,« reče Torkild i zagleda se časkom u svoju cigaru. »Za našu se obitelj ne bi moglo reći, da se previše dobro slaže.«

Kad je Roza malo zatim otišla u kuhinju, Torkild je i dalje sjedio, pušio i zurio u strop. Na Lillina bezbrojna pitanja odgovarao je kratko i rastreseno.

Čudno... čini se, kao da je ona sasvim zaboravila, da se Axel nekada za nju otimao. To jest... Torkild nije nikada točno znao, kako je to sve bilo — Roza nije nikada o tome govorila... ali bio je svakako uvjeren, da se Axel nekada jako za nju zanimao. Nije mogao da razumije, čemu je njoj uopće stalo, da ga sada vidi — baš sada kad je njezino stanje vrlo vidljivo. To stanje je i nju i njega na tako intiman način vezivalo, da bi on našavši se pred čovjekom, koji je nekada bio zaljubljen u njegovu ženu, osjetio isti stid, kao da je u njegovoj nazočnosti miluje. Njega je nekako čudnovato zapeklo, što je ona izrazila želju, da sada pozovu Axela. Nije znao, zašto ga to peče, ali taj površni, ravnodušni način, kojim je ona govorila o toj stvari, otkrio mu je odjednom, kako je ona mnogo zaboravila i kako je slabo razumijevala njegovu ljubav prošlih godina. On je mislio, da je vrijeme patnja prošlo i da je najbolje sve zaboraviti, a sada je osjećao, da su te patnje, na koje u zadnje vrijeme uopće više nije mislio, ostavile u njemu neku osjetljivost, sličnu osjetljivosti jednog mjesta na tijelu, na kome je koža oguljena.

Kad se Roza vratila iz kuhinje, da nešto uzme, sjedio je Torkild u blagovaonici za svojim pisaćim stolom. Držao je Lill na koljenima i njegova se tamna glava prignula nad njenu svijetlu kosicu. Slikao joj je crvenim i modrim olovkama krave i konje.

»Daj, nacrtaj kravu, koja je otraga modra, ujka Torkilde,« reče Lill.

»Ali krava ne može da bude modra, Lill. Zar si ti ikada vidjela modru kravu?«

»Nisam, ali svejedno ti možeš vrlo lijepo da nacrtaš modru kravu. Međutim, ja sam ipak vidjela modru kravu. To je bilo onda, kad sam bila u Kamerici.«

»Ah, ti si bila u Kamerici, Lillice? A kada je, molim te, to bilo?«

»To je bilo onda, kad sam ja bila udata za kamerikanskoga cara. To je dakako bilo još prije, nego si ti kod nas stanovao.«

Roza je našla, što je tražila u ladici, te opet izašla potiho se smiješeći.

»Teta Rozo,« povika Lill za njom, »što radiš u kuhinji?«

»Pečem kolač, dijete.«

»Stavljaš li grožđice unutra? Onda ću pogledati,« povika ona i skoči s Torkildova krila...

Kad joj je on navečer gore u spavaonici driješio cipele i poljubio joj noge, prije nego ih je uvukla u papuče, ona mu je ovila ruke oko vrata, i dovukla ga k divanu, koji je bio postavljen uz njihov krevet.

»Zar nije zlatna? Kako slatko leži u jastucima...«

Dugo su stajali, čvrsto zagrljeni promatrajući malu djevojčicu, kako spava, i od časa do časa nečujno se ljubili.

(Nastavit će se.)

DJEČAK S MALINAMA

NAPISAO JOSIP CVRTILA

Stara gospođa, ma da se očito neudobno osjećala u golemu starom naslonjaču, koji je kozna odakle dospio ovamo u sobu za primanje bolesnika, slušala je ipak vrlo pažljivo razlaganje liječnika. On je, i sam starac otprilike njenih godina, u svom bijelom haljetku stajao kod otvorena prozora okrenut licem prema neočekivanoj pohodnici, i govorio lagano, sa stankama, na trenutke vidljivo uzbuđen. Gospođa je pratila njegov izvještaj brižnim izričajem lica kao da se boji, ne će li prečuti koju od njegovih riječi.

»Da, kad bih znao značenje one fotografije u toj stvari,« rekao je starac već po drugi put u razgovoru, »možda bih mogao da vam razjasnim sve o dječaku s malinama i uopće cijeli slučaj ...«

Gospođa, pomaknuvši se malko u naslonjaču, reče nakon kratke stanke glasom, u kojemu je zatreperilo nešto kao nestrpljivost:

»Ponajprije, to vas molim, pričajte mi, što se to zbilo u Ledincima; onda, možda, mogu i ja da vam što kažem ...«

Liječnik je šutio neodlučno kao da ne zna, treba li da nastavi razgovor ili da se odupre gošćinoj radoznalosti.

»Ne bojte se,« trpko se nasmiješi ona, »za jedan sat ću otići iz gradića nepoznata, kao što sam i došla ovamo, i niko živ ne će nikad znati, o čemu smo govorili ...«

»Pa dobro,« riješi se liječnik, »povjerit ću vam sve, što mislim o događaju, ali nijesam siguran, ne ću li svojim nagađanjima postati pred vama smiješan ...«

I on, znajući koliko je zbilja neobično sve što joj priča, crvenio se i smiješio nastojeći da time prikrije svoju smetenost, ali ipak nije sustajao u svom pripovijedanju. Sve od onog časa, kad je stara gospođa nenadano ušla k njemu u sobu i kazala mu, da dolazi radi informacja o nedavno u novinama oglašenoj smrti advokata Mrazovića, njegovog starog znanca i susjeda, on je osjećao neku neodoljivu unutarnju potrebu da joj sve kaže, a usto je nekako naslućivao, da će i za nj taj susret biti nadasve važan.

»U Ledincima«, kazivao je on »umrla je proljetos kćerka nekog seoskog bogataša. Na dan njena pokopa sastali se pogrebnici pred bogataševom kućom, a među njima i sinčić neke siromašne udovice, bijedan dječačić, koji je bio poznat kao jedan od stalnih nosača križeva na seoskim sprovodima. I eto, tada se desilo, da je on, kad su mu pružili križ da ga nosi, najednom zaplakao i rekao, da križa na ovom pogrebu ne će nositi. ‚Što ti je?' zaokupile ga žene pitanjima. ‚Zašto plačeš?' ‚Tako,' veli on, ‚ne ću da nosim križ ... Ja sam kriv, što je umrla Jelica!' To je bilo ime pokojne djevojčice. ‚Kako da si ti kriv? Ona je bila bolesna i morala je umrijeti ... Što ti imaš s njezinom smrti?' ‚Ne, ne! Ja sam se molio Bogu da ona umre ...' viče mališ ... Ispostavilo se napokon, da je on, kad je bio po više dana gladan — a to mu se kraj majčina siromaštva često događalo — odlazio u crkvu i molio se Bogu, neka koji od bolesnika u selu umre, da bude sprovod, na kojem će mališ nositi križ. Kao pogrebnik s funkcijom on je smio poslije ukopa na karmine, i tada bi se najeo dosita. I za Jelicu je, gladan, tako molio da umre, ali sad, vidjevši je na odru, lijepu kao anđela, ražalilo mu se na nju, osjetio se kriv radi njene smrti, i priznao je sve. — O tom događaju pričalo se u selu i okolici ... Taj dječak, sada — kako saznah — sluga u ledinačkog župnika, bio je povod,« završi liječnik svoje pričanje, »što su u našoj varošici, prepričavanjem i pretresanjem zgode s malim nosačem križeva, nastale kod nas glasine o dječaku vampiru, od čijeg pogleda umiru ljudi, ako se sretnu s njime.«

I, zamislivši se malko, poslije nekoliko trenutaka šutnje pridometne:

»Važno je u stvari to, što se govorilo, kako samo oni umiru od pogleda male aveti, koji su se bilo kad u životu ogriješili o koje dijete ...«

Gospođa, vidjelo se, nije bila zadovoljna time što je čula, i njen se glas javi u tišini s prizvukom nesigurnosti:

»Pokojnik je bio advokat, dakle obrazovan čovjek,« reče ona, »pa ne razumijem, kako bi on mogao povjerovati u zbiljnost takve pojave, kakva je taj povampireni dječak ...«

»Ah, gospođo, vi se varate,« usprotivi se liječnik. »Obrazovanost nije nikakva zaštita proti praznovjernosti, štaviše, ima slučajeva, kad joj podliježu obrazovani lakše od neukih i priprostih ljudi ...«

Starica se sjetno nasmiješi i odobravajući mu kimne glavom.

»Pravo kažete,« reče, »danas vračari i gatalice izumiru na selima, a u gradovima i među školovanim svijetom cvatu im poslovi ...«

Liječnik, osokoljen tim priznanjem, iznova oživi i prihvati:

»Eto, vidite, da smo i u tome saglasni. A usto, ja znam pouzdano, da se pokojnik bojao onog vampira. Odao mi je to upravo bolesnim zanimanjem za sve glasine o tom čudovištu. Ismijavao ih je tobože preda mnom, ali je sam i te kako dobro razabirao, što se zapravo s njim zbiva ...«

Potom uze da priča o tome, što se zbilo prije

nekoliko dana u vrtnoj sjenici, gdje je starog advokata snašla smrt.

»Mrazović, samoživ čovjek i osobenjak, izbjegavao je društvo, pa je stoga najveći dio svog slobodnog vremena provodio kod kuće, i to zimi u svojim dosta udobno i raskošno uređenim sobama, a ljeti ponajviše u vrtu, gdje se nakon šetnje običavao svratiti u sjenicu obraslu gustim povijušama. Tako je učinio valjade i onog za nj kobnog poslijepodneva, i dok je starac sjedeći u sjenici na klupi kraj stola zadrijemao, ušuljao se u vrt neki dječak iz susjedstva. Tog mališa domamile su onamo maline, koje su u ono doba dozrele, a njihovim je grmljem zasađen velik prostor uz donju vrtnu ogradu, što graniči s livadama uz gradski potok. Kad se dječak nasitio slatkim plodovima, on je licem crvenim od njihova soka ušao — kozna zašto i po što — u vrtnu sjenicu i dolaskom nekako probudio starca. Mrazović, bunovan od sna, nenadano ugledavši pred sobom ono kao krvlju namazano dječačko lice, pomislio je vjerojatno — na što? Pa na dječaka vampira! Taj neočekivani susret djelovao je na starca tako, da se u istom trenutku, s krikom punim groze, srozao s klupe na tle pogođen srčanom kapi. Njegovo izobličeno lice s izbuljenim očima i rastvorenim ustima odavalo je poslije smrti golemu stravu i prepast, koja je uništila njegov život...

S malim kradljivcem malina, ja sam otada već nekoliko puta razgovarao; on je naime odmah poslije događaja u sjenici sve ispovjedio svojim roditeljima, a oni su to meni povjerili...«

Stara je gospođa u muku, nastalom poslije tih riječi, polako ustala s naslonjača popravljajući nabore svojih haljina, kao da se sprema na odlazak.

»Ah, tako je to dakle bilo,« odahne ona otimajući se teškom dojmu liječnikova pričanja. »A što ste ono spomenuli o fotografiji?«

»Da, kazat ću vam i to,« odvrati liječnik. »Iz moje liječničke prakse odavna znam, da je duševnim stanjima, u kojima je moguće sve ono jezovito, glupo i nesklapno, što se s pokojnikom zbivalo u njegove posljednje dane, da je njima — rekoh — gotovo svagda povod nečista savjest, a prvi uzrok — grijeh... Uostalom i u onim glasinama o vampiru isticalo se, da je on samo nekim ljudima opasan... Htio sam dakle da uđem u trag pokojnikovoj krivnji...«

»I vi ste je saznali?« javi se gospođin glas.

»Ne, nijesam ništa saznao,« zaniječe liječnik glavom. »Stara Mrazovićeva sluškinja i kućanica, jedino živo čeljade, što je živjelo uza nj u njegovu domu, kazivala mi je samo to, da se pokojnik u danima prije svoga svršetka mnogo bavio nekom starom fotografijom...«

»Što je ta prikazivala?«

»Nekog malog dječaka od kojih godinu dana, kako leži gô, ispružen potrbuške na krznenom prostiraču...«

Stara se gospođa zažari u licu, a njen pogled, upravljen u oči liječnikove, smrači se postavši najednom hladan i ukočen.

»Moj sin, gospodine! To je on, moj Viktor, bio tako fotografiran,« reče ona i čvrsto stisne na trenutak zube, da savlada uzbuđenje. »Rodila sam ga prije kojih trideset i više godina, nastavi ona sabravši se, — kao žena stara i neljubljena muža, u kojega je u ono doba počeo služiti Mrazović, tada odvjetnički perovođa i mlad čovjek. Njemu je uspjelo da mi se približi, jer sam bila vrlo mlada i neiskusna. Moj muž je saznao, da on možda mom djetetu i nije pravi otac, te se otada osvećivao na tom nesrećnom čedu meni za moj grijeh...«

Njene se oči zacaklile, i niz obraze, crvene od stida, poteku joj suze.

»Ne ću ipak da mnogo krivim svog — sad već također pokojnog muža,« produži ona boreći se se s plačem, »više sam bila kriva ja i — onaj drugi...«

Starac je liječnik šutio poniknuvši pogledom.

»Da, i onaj drugi!« uzvikne gospođa. On mene i nije volio, njemu je bilo samo stalo do toga, da se može pred sobom ponijeti svojim — uspjehom... A platilo je za sve, uz mog jadnog muža i mene, najviše ono dijete, onaj nedužni mališ... To je Mrazović saznao... Pisala sam mu o svemu, kad je Viktor u sedamnaestoj svojoj godini, saznavši zašto ga je otac mrzio i progonio, završio kao samoubojica svoj mladi život...«

Prekrivši lice rukama starica zajeca i pođe prema vratima. Stari liječnik priskoči k njoj htijući da je pridrži u hodu da ne padne. Ona mu se vještom kretnjom ote iz ruku i pogledavši ga ustrašeno pohiti k vratima i otvori ih.

»Nije mi žao, što sam došla do vas,« bile su njezine posljednje riječi, što ih je stojeći na pragu rekla liječniku, i kad bih bila dostojna, uzela bih vašu ruku da vam je zahvalno stisnem.«

Starac je opet htio da priđe k njoj, ali ga sustavi njen pogled, pun prijekora i neumoljive strogosti.

On je u narednom trenutku u svojoj sobi ostao sam.

ZDRAVLJE

SRCE I ODMOR.

Činjenica je, da život čovjeka traje samo toliko, dok živi njegovo srce. Srce je dakle centar života čovjeka i ono održava životni rad snabdijevajući sve tjelesne organe krvlju te od srca ovisi zdrav i normalan život čovjeka.

Prema svemu se tome vidi, da je srce i te kako vrijedno posebne pažnje. Najbolja pažnja za srce jest ako ga se čuva od opasnih bolesti i iznemoglosti. Za to je srcu neophodno potreban odmor, jer je njegov najveći neprijatelj za vrijeme rada.

Rad srca je u tome, što se njegovi mišići proširuju i skupljaju, izbacujući potrebnu količinu krvi u tijelo. Kad čovjek obavlja neki fizički rad, pri tome mu i srce pomaže. Prema tome je sasvim prirodno, da za pretjeranog fizičkog rada srce trpi. Radnici pojedinih zanimanja, koji obavljaju teške radove, osuđeni su sami po sebi da kroz neko vrijeme dobiju neku srčanu bolest. Stoga je za njih neophodno potreban godišnji odmor.

Poznato je, da i sportisti često boluju od srčanih mana, jer se mnogo umaraju u želji za neprestanim rekordima. To se osobito opaža na onima, koji se bave veslanjem, plivanjem, mačevanjem, biciklizmom, trčanjem i skakanjem. To su sportovi inače vrlo korisni po zdravlje ako se njima ne pretjerava.

Međutim je svakako najžalosnija činjenica, da ima mnogo ljudi, koji u borbi za svagdanji kruh nemaju mogućnosti da poklone zdravlju svoga srca pažnju, kako to ono zaslužuje. Sasvim je opravdan godišnji dopust, koji se godišnje redovito daje svim tvorničkim radnicima i ostalim službenicima u svim kulturnim zemljama.

Dopust je i te kako potreban i ne smije ga se smatrati luksusom, nego potrebom za zdravlje. Nikako dobro ne čine oni, koji svoj dopust iskorišćavaju baveći se nekim sporednim radovima, da tako dođu do zarade. To je zločin protiv vlastitog zdravlja, a u prvom redu protiv srca, koje traži da se odmori. Godišnji dopust se mora provesti jedino kao odmor, a nikako kao što neki misle, da se kroz to vrijeme dobro neumjereno zabave. Za to vrijeme osobito dobro pomaže, ako se po mogućnosti odbace suvišne brige i izbjegava duševne i živčane potrese, koji samo čovjeku donose zlo po zdravlje, a same po sebi ne pomažu.

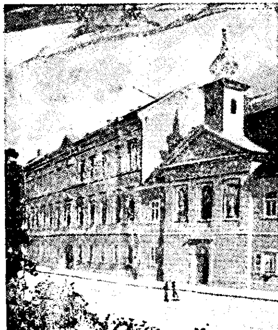
Osobiti su neprijatelji za srce duvan i alkohol. Pretjerano uživanje jednog i drugog uživala može mnogo srcu da naškodi. Kad se tečnosti bez razlike koje, uživaju u većoj mjeri, time se pojačava rad srca, jer se ono mora brinuti za hemijsku preradbu tečnosti. Prema tome se suvišnim uživanjem pića srce prenatrpava radom. Mnogi misle, da će tome izbjeći, ako umjesto vina uzimaju pivo ili kiselu vodu. Međutim je posljedica uvijek teška, čim se bilo koje tekućine previše piju.

Ljeto je doba, u kojem se najčešće dobivaju dopusti. Za to vrijeme će svaki, kome je život mio, posvetiti pažnju zdravlju svoga srca pružajući mu odmor, da tako izbjegne teže bolesti i srčane mane. Tome će pomoći čuvanjem od alkohola i duvana, pa i od svakog drugog pića u većim količinama. Za to vrijeme je dobro srce dati pregledati kod liječnika, jer će i njegovi posebni savjeti doći dobro.

Kada je san najduži? Potreba je spavanja kod ljudi različita prema godinama starosti. Dojenčad spava skoro preko cijelog dana i noći. Djeca od tri godine spavaju cijelu **noć i** pola dana. Djeca, dok se ne razviju u odrasle ljude, spavaju devet do jedanaest sati. Liječnici se danas slažu, da je za zdravog i normalnog čovjeka potrebno sedam sati spavanja. Ali nije važno samo, koliko dugo čovjek spava, nego i to, da li je san uvijek dovoljno dubok. Utvrđeno je, da ljudi na dva načina spavaju: jedni, koji prva dva sata sna spavaju najdublje i taj je san najzdraviji. Kasnije njihov san postaje sve lakši i iza toga se osvježeni bude. Drugi ljudi spavaju ovako: u početku i oni spavaju veoma duboko, ali se taj duboki san pred jutro obnavlja i obično se desi, da moraju ustati onda, kada bi još najslađe spavali. Takvo stanje stvara umor i druge neprijatnosti. To se može opaziti i kod školske djece, koja moraju u osam sati jutrom u školu. Takva djeca obično ne postaju zdravi ljudi. U takvom slučaju se preporuča posjetiti liječnika.

Primanje đaka u nadbiskupski konvikt Salezijanaca u Zagrebu

U nadbiskupski konvikt u Zagrebu primaju se na potpunu opskrbu zdrava rimokatolička djeca, koja će polaziti srednju školu. Mjesečno se plaća 600 dinara. Učenici prvoga razreda, koji žele biti primljeni, neka pošalju krsni list i posljednju godišnju svjedodžbu do 20. lipnja, a učenici ostalih razreda do 15. kolovoza. Prema odredbi ministarstva od 2. lipnja 1932. br. 16.848 polaže se prijemni ispit od 23. do 27. lipnja zaključno. Molbe za prijemni ispit predaju se školi od 20. do 23. lipnja. Uz molbu

NADBISKUPSKI SALEZIJANSKI KONVIKT U ZAGREBU

se prilaže školska svjedodžba i krsni list. Konvikt može podnijeti molbu školskoj vlasti za prijemni ispit onih učenika prvoga razreda, koje primi kao svoje pitomce. Zato neka svaki priloži krsnom listu i posljednjoj školskoj svjedodžbi državni biljeg od 5 dinara i k tome banovinski od 2 dinara. Državne klasične i realne gimnazije u Zagrebu primaju sve učenike bilo kojega sreza, ako su isti na opskrbi u konviktu. Učenike prvog razreda iz udaljenih krajeva upozoravamo na slijedeću odluku: »Ministarstvo prosvjete odlukom S. n. br. 26.806 od 18 kolovoza 1931. izvješćuje, da se učenik koji položi prijemni ispit u jednoj srednjoj školi, može upisati u prvi razred druge srednje škole istoga tipa samo po odobrenju Banske Uprave ili Ministarstva, ako za to ima opravdanih razloga.« Za pobliže upute treba se obratiti na Upravu nadbiskupskog konvikta u Zagrebu (Vlaška, 38).

SVEGA POMALO

Selo, u kojem se neprestano pjeva. To se selo nalazi u Finskoj, u blizini flamsko-ruske granice, dakle daleko na sjeveru. Zove se Šemejko. Rijetko kada se tamo nađe stranac. Ali Finci dobro poznavaju svojstva stanovnika tog sela, koji osobitom ljubavlju njeguju pučku pjesmu, te koji pri svakom poslu pjevaju i samo pjevaju. Oni čuvaju to neprocjenjivo blago pjesama, legenda i priča. Tu bi se moglo puno toga skupiti. Mnogo pjesama, koje imaju svoj korijen u tom selu, širi se otud po Rusiji, kao na pr. narodni epos Kalavala itd. Osobito je spomena vrijedan sada živući 90-godišnji starac Petar, koji jako sliči pokojnom Tolstoju. On sada dobro ne vidi i ne čuje, ali je zato njegov mlađi brat Ivan nastavljač tih pjesama. Godine 1900. prisustvovao je Petar pjevačkoj svečanosti u Helsingsforsu, te je veoma oduševio sve prisutnike svojim rapsodijama iz drevnih priča.

Najstarija snježna cipela. Najnovije arheološko otkriće jest snježna cipela, stara oko 4 tisuće godina. Nađena je u sjevernoj Švedskoj. Na njoj se nalaze 4 rupe za remen. Slična je onima, kakve još dandanas upotrebljavaju u Sibiriji i Japanu, te donekle potvrđuje mnijenje, da je sa skijama tamo donešena od prvih doseljenika.

Slonova kost. Ova se kost dobiva od slonovih kljova. Već se u pradavnim vremenima upotrebljavala za urese. Rimljani, a kasnije Portugalci tako su bili gramzivi za tom košću, da su uslijed toga skoro nestala silna stada slonova. Poslije se postiglo da potražnja bude jednaka produkciji, pa su se slonovi opet silno pomnožili. Danas dobivamo većinu slonove kosti iz Konga, gornjeg Sudana, iz područja Tanganjike i portugijske Afrike. U drugoj polovici prošlog vijeka bivalo je koje godine ubijeno od 40.000 do 100.000 slonova, a od 1900.—1915. godine oko 25.000. Sasvim točan broj ne da se ustanoviti. Najveće kljove u težini 228 i 232 funta dobivene su 1898. godine iz Istočne Njemačke Afrike. Prosječna težina kljova stalno opada. Prije pedeset godina bila je 90, a danas iznaša samo oko 55 funti. Kljove rastu sve dotle, doklegod slon živi. Trećina kljova nalazi se u slonovoj glavi. Da se kljove uzmognu izvaditi iz svježe ubijenog slona, treba puno vremena, dok se lakše vade iz mesa, koje se počelo raspadati. Vrijednost se slonove kosti razlikuje po zemlji, u kojoj slon živi i po dobroti kosti. I u Aziji se dobiva slonova kost, ali samo utoliko, da se podmiruju domaće potrebe za izrađivanje uresa. Ponajviše se slonove kosti troši na tipke od glasovira, jer je ona za tipke izvrstan materijal.

Sumrak nebodera. Davno je već, što je neboder postao simbol Novoga svijeta. Svjetski putnici, koji poznaju sve kontinente, vele, da nezaboravljiv dojam čini linija nebodera na ulazu u njujoršku luku. To je najljepši pozdrav, kojim Amerika prima putnika iz tuđine.

Čini se ipak, da je cvat nebodera već prošao u Americi. Dok su graditelji tih nebodera računali na njihovu trajnost od 200 do 300 godina, mora se priznati, da ti neboderi osjećaju i suviše zub vremena. Mnoga društva, koja su sagradila ponosne nebodere, pala su u težak položaj i nisu mogla pokriti građevnih troškova. Opće je mnijenje u Americi, da je neboderima odzvonilo.

Poznati graditelj Claude Blagdou je izjavio, da će se ubuduće kuće graditi samo iz čelika i betona. Te zgrade ne će stršiti uvis poput obeliska. Neboderi ne odgovaraju duhu vremena, pogotovo ne današnjoj dobi gospodarske depresije. Oni će onkraj Oceana ostati tek spomenici prošlosti. Zgrada Empie State Buildinga i zgrada radio stanice su posljednje zgrade tog stila. Zgrada radia se baš sada dovršava i vlasnici s negodovanjem gledaju na svoje djelo, jer vide, da im to ni izdaleka ne će donositi prihoda, kao što je to bilo nedavno. Doista ne će ni odsada Amerikanci graditi malene kuće, ali one će biti sigurno manje od dosadašnjih, te će prestati lov za rekordima, čija će kuća biti viša.

KNJIŽEVNOST

Dr Ivan Rogić: »KATEDRALA U ĐAKOVU«. Za proslavu pedesete godišnjice đakovačke katedrale napisao je i izdao dr I. Rogić vrlo ukusnu knjigu. Prije nego će preći na samu temu bacio je pronicav pogled u prošlost i iznio nekoliko markantnih zgoda, koje će svatko s interesom pročitati. Zatim prelazi na sistematsko obrađivanje te velebne umjetnine, koju je hrvatskom narodu poklonio veliki naš biskup Štrosmajer. Zanimljive su i pripreme za gradnju, izbor stila i graditelja, no najvažniji su podaci o arhitekturama, skulpturama i slikama, koje su se skladno nan'zale u toj umjetničkoj tvorevini, a koje je auktor detaljno u svojoj knjizi obradio. Svaku važniju stvar, koju treba da se zapazi izvana ili u nutrini đakovačke katedrale, istaknuo je pisac na poseban način: sve ono, što nas može zanimati o auktorima pojedinih umjetnina, i o sadržajima, koje pojedine umjetnine iznose, nalazimo u toj knjizi. Iza arhitekture same crkve prikazani su oltari i propovijedaonica i ostale rezbarije od umjetnika V. Doneganija, T. Vodičke, Đ. Feuersteina i Valdeca. O slikama, kojima je đakovačka katedrala vrlo bogata i koje su izradili otac i sin Seitz, nalazimo također lijep prikaz. Knjiga je bogato ukrašena slikama, reprodukcijama iz katedrale, koje su također vrlo dobro uspjele. Ova će knjiga vrlo dobro doći prigodom pedesete godišnjice đakovačke katedrale, a naručuje se kod »Naklade katedralskih izdanja« u Đakovu uz cijenu: broširana Din 24.—, uvezana u platno Din 36.—. Album s 20 slika Din 12.—. Omot sa 20 razglednica Din 16.—.

Tko je pomorio Vidrinu djecu

Malajska priča

Vidra reče patuljastom jelenu:

»Prijatelju jelenče, budi tako dobar i pripazi mi dječicu, dok se ne vratim. Idem na rijeku naloviti ribe i, kad se vratim, podijelit ću lov s tobom.«

Patuljasti jelen odgovori:

»Hoću, vrlo rado! Idi ti samo, a ja ću dotle pripaziti tvoje gnijezdo.« I vidra ode na rijeku loviti ribe.

No jelenak je bio prednji plesač kod ratnih plesova; kad su gongovi zatutnjeli, on stane plesati i pri tome je gazio male vidriće, dok ih nije zgazio. Naskoro vrati se vidra; imala je silu ribe kod sebe; kad uđe u svoju kuću, vidi, da su joj sva djeca mrtva. Ona vikne:

»Prijatelju jelenče, ta reci, tko mi je dječicu pomorio?«

Jelenak odgovori:

»Djeteo je stao udarati u ratne gongove, pa sam morao plesati kao prednjak; nijesam pri tome ni mislio na tvoju dječicu, gazio sam ih i sve sam ih pogazio.«

Kad je vidra to čula, ođe kralju Sulejmanu, baci se pred njim i stane se tužiti:

»Gospodaru, tvoja najniža službenica leži ovdje u prahu pred tobom i moli oproštenje, što se usuđuje vapiti da bude najmilostivije saslušana od tvoje milosti, jer je patuljasti jelen pomorio djecu tvoje službenice, koja bi htjela znati, je li po zemaljskim zakonima kriv ili nije.«

Kralj Sulejman odgovori:

»Ako je patuljast jelen to učinio nahvalice i znajući, onda je kriv smrti.« I zapovjedi, da jelenka dovedu preda nj.

Patuljasti se jelen pojavi pred kraljem; kralj upita vidru:

»Za što ga tužiš?«

Vidra reče:

»Tvoja službenica tuži ga za umorstvo djece tvoje službenice; tvoja službenica htjela bi o tome čuti zemaljski zakon.«

Tada kralj upita jelenka:

»Reci, zašto si pomorio djecu vidrinu?«

Jelenak odgovori:

»Istina je, učinio sam to i molim od tebe proštenje.«

»A zašto si ih pomorio?«

»Tvoj najmanji služica pomorio ih je, kad je djeteo zabubnjao u ratne gongove. Ta tvoje veličanstvo zna, da je tvoj najmanji sluga prednjak u ratnome kolu; zato je morao plesati i, kako je kod toga za djecu vidrinu zaboravio, gazio ih je i sve ih je pogazio.«

Sad pozove kralj djetela. Djeteo dođe:

»Djetele,« upita kralj, »jesi li udarao u ratne gongove?«

»Jesam,« odgovori djeteo, »jer sam vidio, kako je veliki gušter pripasao svoj mač.«

Kralj izreče:

»Ako je tako, onda nije djeteo ništa kriv, jer je on prvi obvezan udariti u gongove.«

Sada kralj naredi, da preda nj dođe veliki gušter i upita ga:

»Jesi li nosio mač!«

»Jesam, veličanstvo, nosio sam ga.«

»Zašto si nosio mač!«

Veliki gušter odgovori:

»Tvoj sluga hvatio se mača, jer je kornjača bila obukla svoj oklop.«

Sad pozovu kornjaču.

»Zašto si obukla oklop?«

Kornjača reče:

»Tvoja službenica hvatila se oklopa, kad je vidjela, kako molučki rak hoda sa svojim trobridim džilitom.«

Morao je doći i molučki rak.

»Zašto si hodao sa svojim džilitom?«

»Tvoj sluga vidio je jastoga, kako je svoje koplje zametnuo na rame.«

Pozovu jastoga (morskoga raka).

»Jastože, jesi li ti bio svoje koplje zametnuo na rame?«

Jastog odgovori:

»Jesam, gospodaru!«

»A zašto si to učinio?«

»Tvoj najsiromašniji sluga vidio je, gdje ide vidra da proždre djecu tvoga najsiromašnijega sluge.«

»Oho,« reče kralj Sulejman, »ako je tako, onda si ti, vidro, sama kriva. Tvoja tužba na jelenka ne može se primiti, jer nije po zemaljskim zakonima.«

Š A L E

Vojnički. »Ti, Piliću, prsa van, trbuh unutra. Kada postaneš komercijalni savjetnik, lako ćeš učiniti obratno.«

Pametno. Nosači su jedva dovukli glasovir do trećeg sprata. »Evo smo vam donijeli naručeni glasovir.«

Sluškinja: »Gospođe nema doma. Povratite se s njime za pola sata!«

Buncanje. Šidić: »Samo jedan poljubac, gospođice, samo jedan i poslije rado i u smrt.«

Mira: »Zbilja! Govorite ozbiljno?«

Šidić: »No recimo... dva poljupca!«

Skupoća. Žena dođe s trga plačući: »Ne, ne, u rijeku, ustrijelit, objesit ću se... Tako visoke cijene... Tako se ne može dalje.«

Muž ju sluša, slegne ramenima i nešto sam sobom računa.

Žena: »Što ću raditi, za Boga miloga, reci!«

Muž: »Treba živjeti dalje, golubice moja, drukčije ne ide.«

Žena: »Zašto?«

Muž: »Pa tako, računao sam i našao, da su tržne cijene još ipak nešto niže od pogrebnih troškova.«

Trgovački. U poznatoj višespratnoj trgovini leti nervozno neki gospodin iz sobe u sobu, amo tamo. Pomoćnik ga upita: »Koga tražite, gospodine?«

»Ženu sam izgubio.«

Pomoćnik: »Odijela za žalost dobiju se u prvom spratu, izvolite, molim!«

Ne razumije. »Slušajte, gospodine, Melona su uposlili kod firme, koja raspačava sredstvo protiv ćelavosti, a glava mu je gola kao moj dlan.«

»Pa jasno, njega upotrebljuju samo za fotografiranje i to prije upotrebe samog sredstva!«

Snašao se. Mama (lijenom sinčiću): »Ej Milane, koliko si već od zadanih računa svršio?«

Milan: »Vidiš, mama, kad svršim ovaj, što sam ga upravo započeo, i još druga tri, bit će sva četiri gotova.«

Nehotice. Krčmar: »Je li gospodine, da je izvrsno vince?«

Gost: »Dobro, boja mi se osobito sviđa.«

Krčmar: »Da, gospodine moj, ali tek da znate, koliko se htjelo, dok sam uspio dati mu tako lijepu boju.«

Etiketa. Neki gospodar, dakako još mnogo prije, načinio je grofu vlastelinu ovakav račun o šteti: »Vaše grofovske milosti blagostivni krmci dostojali su se milostivno pojesti moj prepokorni krumpir. Ta šteta je slobodna iznositi 9 for. 27 novč.«

Tačno. Učitelj: »Reci mi, Ćiro, što mora čovjek prije svega učiniti da dođe u nebo?«

»Umrijeti, gospodine učitelju.«

Brz odgovor. Gospodin (prosjaku): »Evo vam dva dinara, ali nemojte i to opet zapiti!«

Prosjak: »A što vas briga? Ta valjda mogu svojim novcem učiniti što me volja!«

Daleki rod. Učitelj: »Što se razumijeva time kad se veli daleki rod?«

Đak: »Kada tko ima strica, koji je pobjegao nekamo u Tursku.«

Oboje. Car (pjesniku): »Što bi radije htjeli da vam dam: sto dukata ili zlatnu burmuticu?«

Pjesnik: »Svijetli care, najvolio bih sto dukata u zlatnoj burmutici.«

Ravnodušno. Gost: »Hej krčmarice, u juhi sam našao crnu kosu!«

»Pa što zato, ta valjda ne ću vama za volju držati plavokosu kuharicu?«

Prevejanka. Mlada gospođica u dućanu: »Što stoji metar ove robe?«

Trgovčić: »Jedan poljubac.«

Gospođica: »Dobro, dajte mi dakle pet metara.«

Trgovčić brzo mjeri i spakuje i pružajući reče: »Izvolite, a sad treba da vi platite!«

Gospođica (odlazeći): »Hvala, popodne će moja baka doći i platiti.«

Blažena zaboravljivost. Mlada žena: »Dragi mužu, zašto nisi danas kući došao na objed?«

»Oprosti, draga ženice, sasvim sam zaboravio da sam oženjen.«

Dvostruka porcija. Gost: »Krčmaru, čini mi se, da te ribe već dobro smrde!«

Krčmar: »Još se tužite, pa zato sam vam i dao šest namjesto tri!«

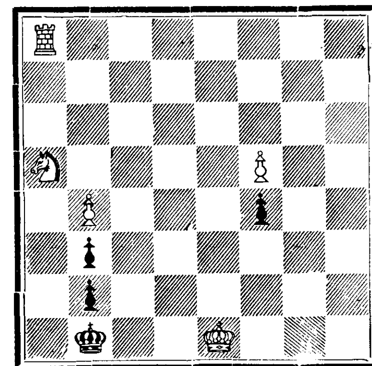
Dvostruka dozvola. Liječnik: »Gospodine Jetriću, nisam li vam jučer zabranio, da radi vaše bolesti ne pijete više od tri čaše piva dnevno, a vi praznite već evo šestu!«

Jetrić: »Ništa zlo, gospodine doktore, jer sam za istu bolest pitao vašega prijatelja doktora Tića i on mi je dozvolio tri čaše — a to je skupa šest čaša.«

Š A H

Problem broj 13.

Drago Jeličić, Travnik

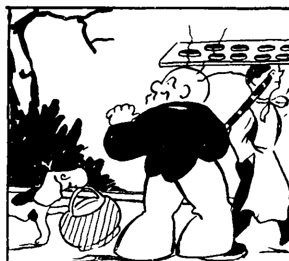
Crni idu odozdo, a bijeli odozgo.

Bijeli matira u tri poteza.

DOBRIJAN I SLASTIČARSKI ŠEGRT

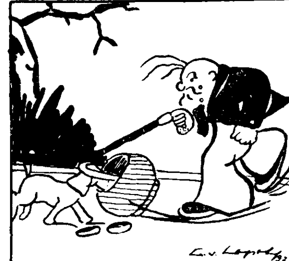
»Slastičaru, dobro jutro
i dobar ti bio dan!
Amo meni dva kolača,«
viče čika Dobrijan.

Al slastičar ni da čuje,
žurno naprijed leti.
No čika se za to sprema
ljuto da osveti.

Klopanu je vjernom svome
Zavezao oči
i košaru namjestivši
živo naprijed skoči.

Štapom mahnu, a kolači
u košaru panu,
pa Klopanu mudrog čike
prava sreća svanu.

RUČNI RAD

POKRIVAČ ZA KOLIJEVKU IZ VUNENIH ČIPAKA.

Danas se na ukrase haljina i pokućstva unose pomalo radovi iz vune. Nažalost, dosada jedva to poznajemo iz vunenih sagova ili jastuka iz zelene vune; međutim se na taj način dade napraviti mnogo dražesnih i zgodno kombiniranih stvari, koje su same po sebi prave umjetnine. Za te ukusne sitnarije se upotrebljava fina vuna, bjelkasta, plava ili ružičasta. Na taj se način postižu dražesni motivi kao cvijeće, lišće i t. d., koji, kad se najposlije spoje pomoću žice, sačinjavaju, kao što se vidi na slici, lijepe kvadrate. Na slici je tim kvadratima ukrašen pokrivač za kolijevku. Izrađuje se na slijedeći način:

C v i j e ć e. Načini lančić od 10 očica, sastavi u krug, zatim kačkaj lančić od 3 očice u zrak, onda načini 3 dvostruka štapića u prvu očicu od kruga. Zatim ponovno 3 očice, pričvrsti ih sa malim štapićem u slijedeću očicu kruga i tako dalje naokolo. Cvijet obrubi sa malim štapićima.

L i š ć e. Počni na 25 očica u sredini i radi od sredine prema obe strane najprije 5 malih, zatim 9 većih štapića i opet 5 malih, isto tako i s druge strane lančića. Naokolo obrubi list s malim štapićima.

Dršci lišća i cvijeća i čitavi okvir sastoje se iz lančića, koji je izrađen sa samim malim štapićima.

Kad su svi oblici gotovi, pričvrste se na papir, sastave se iglom s malim sponama, naokolo okvira se nakačkaju rupice i to tako, da se kačka jedna očica i jedan štapić i zatim opet jedna očica i jedan štapić i tako dalje.

Okviri se također međusobno sašiju. Kad su svi međusobno sastavljeni, hekla se naokolo obrub (sl. I.). Najprije dođu naokolo tri reda malih štapića zatim na uglu tri trostruka štapića, lančić od četiri očice, onda se jedna očica izostavi, učine se redom tri mala štapića, onda opet lančić od 4 očice, jedna se očica preskoči i načine 3 velika trostruka štapića i tako redom.

S. A.

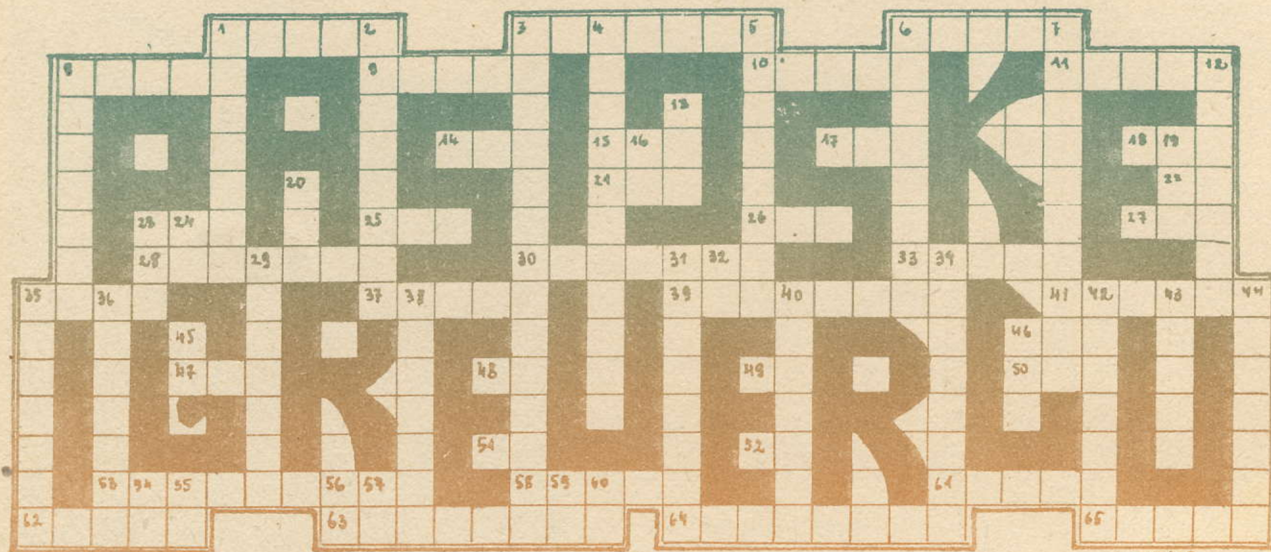

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 3 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji", Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Cek. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin Zagreb, Deželićeva ul. 2.

Z A G O N E T K E

1. Križaljka

Sastavio *Zl. Modor*, Srij. Mitrovica

Okomito: 1. Razjašnjujući znakovi starih rukopisa. 2. Kineski mudrac. 3. Roman »Knjižnice dobrih romana.« 4. Odjelba, odvajanje (str.). 5. Razmak (vremena). 6. Grčki pjesnik. 7. Vlada trojice. 8. Brod, na kojem je Piri otkrio sjeverni pol. 12. M. ime. 13. Dva. 16. Mjera. 19. Ž. ime. 20. Rijeka u Rusiji. 23. Turski velikaš. 29. Početno slovo. 31. Hrvatski kompozitor. 32. Uzvik. 34. Engleski fizičar. 35. Tlapnja, sanjarija (str.). 36. Zračni poklopci. 38. Justinijanov vojskovođa. 40. Francuski pisac. 42. Evropska država. 43. Uzor. 44. Kemijski elemenat. 45. Pamet. 46. Broj. 54. Dva iednaka slova. 55. Uzvik. 56. Apostrofirani veznik. 57. Prijedlog. 59. Zlato (fr.). 60. Zamjenica (gen.).

Vodoravno: 1. Ima čovjek. 3. Talijanski kompozitor. 6. Zastupnik. 8. Njemački povjesničar. 9. Kovina. 10. Rimski car. 11. Evropska rijeka. 14. Gora u M. Aziji. 15. Jadranski otok. 16. Broj. 18. Izraz u šahu. 21. Razdoblje. 22. Uzvik. 23. Zdravo! (tal.). 25. Akustični pojam. 26. Jadranski otok. 27. Industrijska biljka. 28. Rt J. Amerike (jedno »l«). 30. Uzrujanost, uzbuđenost (str.). 33. Država, državna blagajna (množ.). 35. Ptica. 37. Rijeka u Hrvatskoj (obr., gen.). 39. Opće poznato, pučki obično (str.). 41. Država. 46. Jadranski otok. 47. Sin (škotski). 48. Negacija. 49. Englesko m. ime. 50. Grčko slovo. 51. Povratna zamjenica. 52. L. zamjenica. 53. Grad u Jugoslaviji. 58. Tatarski kan. 61. Prirodna pojava. 62. Tursko m. ime. 63. Tok života. 64. Španjolski pjesnik. 65. Zborni pjesnik u Ateni.

2. Spajaljka

Sastavio *Fr. Švagel*, Županja

Mnogi seljak kaže:
»Po ljeti ja idem tako!«
Ako drugo lijepo zvuči,
To se ono sluša lako!
A sad se odvaži
Pa me ti potraži,
U Americi ležim,
Nikuda ne bježim!

3. Logogrifi

Sastavio *Zv. Nastasijević*, Osijek

U ovoj pokrajini znoj ti curit mora,
Jer se nalazi u blizini ekvatora.
Promijeni sad slova,
Otočja eto ti nova.

Sa k je domaća životinja neka,
Sa d je na sjeveru naša rijeka,
Sa b na vratima ima,
Sa t raste po poljima.

KOKOŠ KRAVA
DRAVA

Odgonetke treba poslati na uredništvo „Obitelji" najkasnije do 20. srpnja. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se ždrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.